N°. 440. 1848.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

DEZE COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is ƒ 4,50; voor de buitensteden ƒ 5,50; franco door het geheele Rijk. Brieven, Gelden, enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau der COURANT.

DINGSDAG, 26 SEPTEMBER.

AGENTEN.
Te 's Hage, Gebr. J. & H. v. LANGENHUYSEN.
Te Rotterdam, J. A. VAN BELLE.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen ƒ 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents per regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

STATISTIEK.

63e LIJST.

Gewestelijke Zaken.

TWEEDE GEDEELTE.

NOTARISSEN.

ZEELAND.

Arrondiss. *Middelburg* D. J. van der Horst Serlé, P
A. Stuart Makkers. P
Mr. A. F. Sifflé. P
A. van den Broecke, Az. P
P. van de Graft. P
W. L. Woutersen. P
W. M. Snijder. P
A. van der Swalme. P
D. Uyttenbooven. P
J. Loeff. P
C. Schout Velthuis. P
S. van den Broecke. P
C. Loeff. P
J. W. le Nobel. P
H. G. Hammacher. P
J. Brevet. P
J. C. O. Benteyn. P
A. de Smidt, Hz. P

Arrondissement *Goes* L. Lankhorst. P
L. de Fouw, Jz. P
A. Smallegange. P
H. K. J. van den Bussche. P
E. P. Lenshoek. P
A. W. Rembges. P
A. Kakebeeke. P
Mr. A. E. Dishoek. P
J. Prumers. P
J. W. Vader. P
L. van der Moer. P
S. H. van Diggelen. P
G. E. Vermandel l'Ainé. P
P. W. Steenkamp. P
J. J. Fereken. P
C. Verberkmoes. P
W. Seydlitz. P
Mr. F. van Deinse. P
W. van der Breggen. P
E. F. Noël. K

Arrondissem. *Zierikzee* Mr. J. J. Ermerins P
J. P. van Borrendam. P
Mr. C. van der Lek de Clercq. P
D. Q. de Jonge van der Halen. P
J. M. Bouvin. P
C. J. van der Halen. P
J. de Kater Nz. P
Mr. K. Wagtho. P
W. J. van Voorts Catshoek. P
W. Was. P
H. D. ter Braak. P

1 Katholijk, 48 Protestanten.

UTRECHT.

Arrondissement *Utrecht* P. van der Star. P
F. Hekmeijer Jr. P
C. J. Nagtglas. P
M. Wigman. P
J. H. van Grootveld. P
H. van Ommeren. P
G. H. Stevens. P
C. Lens. P
N. de Graaff. P
J. H. van Schermbeek. P
J. C. Dwars. P
Mr. H. A. R. Vosmaer. P
Mr. C. G. de Balbian van Doorn. P
H. Duifjes. P
H. J. Buskes. P
H. D. G. A. Immink. P
W. H. F. Cambier van Nooten. P
Mr. F. J. Nagtglas Versteeg. P
F. L. Tissot van Patot. P
F. H. van den Helm. P
G. N. Buddingh. P
N. François Snel. P
S. van Kempen. P
J. C. van der Heyden. K
C. M. van Eelde. P
O. W. van Geytenbeek. P

Arrondiss. Amersfoort Mr. H. W. van Werkhoven. K
D. Scheerenberg. P
Mr. J. de Louter. P
H. Pen. K
J. A. van Steyn. P
L. Libert. P
J. W. A. Immink. P
C. Slok. P
J. H. Kemelaar. P
H. J. van Mariënhoff. P
C. E. van Strijen. P
J. C. Schadee. P

3 Katholyken, 35 Protestanten.

In N°. 436 *staat:* A. A. Nieuwland P, *lees:* K; en J. Muller de la Faille K, *lees:* P.

In N°. 438 *staan:* J. P. van Vianen en A. B. Zuure P, *lees:* K.

AMSTERDAM, 25 September.

Eene geachte hand verzoekt een plaatsje in ons blad voor de volgende beschouwingen, waarin wij te veel vinden, waarmede wij ons geheel kunnen vereenigen, dan dat wij niet gaarne aan dat verzoek zouden voldoen.

De discussiën over de Grondwetsherziening, hoofdstuk godsdienst, zijn in de Tweede Kamer afgeloopen: — over het algemeen heeft daarin meerdere heuschheid geheerscht, dan sommigen verwacht hadden; dit is verheugend. — Maar, hoedanig ook de uitslag geweest zij, van nu af behooren zij aan de geschiedenis: en hij die daarvoor, thans of later, bouwstoffen zamelt, zal minder zich ophouden bij het wikken der woorden van eenen of anderen spreker, dan wel uit het gesprokene vereenigd, de denkbeelden van onze dagen trachten te ontdekken.

Hiermede strijdt niet het aanhalen van een of ander denkbeeld, door dezen of genen spreker in het midden gebragt, als zulks eene beoordeeling is van de wijze van zien van een lid, en door welke de vergadering of eenige meerderen harer leden, — of stilzwijgend en als goed keurend voorbijgegaan, — òf met afkeuring teruggestooten werd.

In het eerste geval bevindt zich eene phrase van den heer van Panhuys, »dat de geestelijken in zekeren zin zouden zijn, ambtenaren van den staat."

De dagen die wij beleven, vorderen klaarheid; en het is niet goed, een denkbeeld te laten rusten, dat naderhand zoude kunnen leiden tot bedenkelijke gevolgtrekkingen.

De leer der Kerk is duidelijk: de priester, als dusdanig, is, noch kan ambtenaar van den Staat zijn. — Christus zeide tot zijne leerlingen: Geeft den Keizer wat des Keizers is, en Gode wat Godes is." En de Apostel, die zijne zending van Jezus ontvangen had, heeft ten duidelijkste geleerd, dat men aan de gestelde magten moet onderdanig zijn, omdat zulks de wil Gods is. — Alléén maakte immer de Kerk *die* onderscheiding, dat bevelen wier nakoming zonde zoude zijn, niet alléén niet verpligten maar zelfs niet mogen nagekomen worden.

Als men nu eenigzins helder kan en wil zien in de orde van zaken die door de hiervoor ontwikkelde denkbeelden wordt omschreven, dan ziet men: 1e. Dat de katholijke geestelijken, in regte lijn afdalende van de door Jezus zelven aangestelde Apostelen en Leerlingen, en in onze dagen bekend als onderscheiden in Priesters, Bisschoppen en den Paus, jurisdictie hebben over de zaken die Gods zijn, dat is, de bovenstoffelijke, de geestelijke. — 2e. Dat de tijdelijke regeerders, hetzij Keizers, Koningen of hoe ook genaamd, hebben te waken voor eene orde van zaken die van den tijd zijn, dat is, de stoffelijke. — 3e. Dat, gelijk de Christenen aan den Keizer, ofschoon Heiden, in het offeren van cijns en het betoonen van gehoorzaamheid aan de rijkswetten, moesten onderworpen zijn, zij dit evenzeer moeten zijn aan vorsten, die niet tot de Kerk behooren. — 4e. Dat evenwel de ongerijmdheid ten top zoude stijgen, wanneer men wilde beweren, dat die gehoorzaamheid en dat offer zich zouden moeten uitstrekken over tot dat vorstengebied niet behoorende, over bovenstoffelijke zaken. — 5e. Dat, aannemende de stelling: »de katholijke geestelijke, *als zoodanig*, is een ambtenaar van den Nederlandschen Staat," daaruit volgt, dat men ook moet aannemen, dat de katholijke geestelijke elders ook is ambtenaar van den Pruissischen, Franschen, Oostenrijkschen, en Engelschen Staat; met welken toestand, al ware die denkbaar, de eenheid der Kerk onmogelijk kan behouden blijven. — 6e. Dat evenwel het Rijk dier Kerk, eene voortzetting (door middel van den Paus, de Bisschoppen en Priesters,) van het Rijk van Jesus, niet is te duchten voor de tijdelijke magt, omdat het niet is van deze wereld:" terwijl 7e de ondervinding heeft bewezen, dat de Kerk niets vreest van de onregtmatige magt die de een of andere Staat over sommige harer kinderen, al is het ook nog zoo geweldig, wil uitoefenen.

In het Romeinsche heidendom was de keizer de Pontifex Maximus, de opperste offeraar; maar Christus heeft zijne Kerk gesticht, vrij en onafhankelijk van den keizer. De loop der eeuwen heeft betrekkingen doen ontstaan tusschen de Kerk en den Staat. En die betrekkingen, door de bevoegde kerkelijke magt toegestemd en goedgekeurd, konden voor Kerk en Staat nuttig zijn. Maar, welk nut heeft de Staat getrokken uit eigenmagtige, willekeurige, overheerschende bemoeijenissen met de zaken der Kerk? — Geen: — daarentegen veel last, moeijelijkheid, miskenning en smaad. Ergernissen immers lokken zedelijk ongedierte van allerlei grootte en kleur!

Gelijk de eenheid der Kerk niet kan bestaan, als de leer en tucht der Kerk zich moeten plooijen naar de eischen van al de verschillende regeringen van de vijf werelddeelen, even zoo geef ik gereedelijk toe, dat ook geen gouvernement, in tijdelijke zaken, kan worden geregeerd van uit Rome. — Dit denkbeeld geleidt ons tot een ander, meer en meer veld winnend in de dagen die wij beleven. — Kerk en Staat, elkander wederkeerig willende overheerschen (gesteld dat bij eene der magten daartoe nog begeerte bestaat) zijn onmiskenbaar elkander *hinderlijk:* — iedere magt evenwel zich vrij in eigen kring bewegende, en bevelende over zaken die van hare bevoegdheid zijn, is uit den aard der dingen der andere magt *onschadelijk.* — Indien nu beide magten zich geheel en volkomen van elkander los maken, wat het beginsel betreft, maar vervolgens, op den grond van wederkeerige onafhankelijkheid handelende, tot elkander naderen, om zoodanige zaken in der minne en met wederzijdsche achting en vertrouwen te regelen, als uit de oudere orde der dingen nog mogten ineengestrengeld zijn; — dan kan de Kerk zelve beoordeelen, in hoe verre een concordaat, dat wordt aangevraagd door den Vorst over hare Fransche kinderen, kan verschillen van dat, wat de Vorst over dit of dat deel harer Duitsche kinderen voorstelt. — En zóó elkander wederkeerig achtende, zullen beide magten elkander nuttig zijn; en de christelijke zin zal winnen bij dezelfde oorzaak, die de Vorsten zal bewaren voor godsdiensttwisten. — Zeker is het, dat zoo, in de tegenwoordige tijden, iets nabij komt aan de volmaaktheid, naar welke wij, stervelingen, bijzonder thans, zwoegend en toch vruchteloos haken, het voor het onderwerpelijke vraagstuk deze wederkeerige schikking tusschen beide magten is.

Vóór ik eindige, moet ik nog met een enkel woord iets in het geheugen terug roepen, ten einde daaruit blijke, hoe diep wij Katholijken, 250 jaren lang, gekrenkt zijn. — Wat was toch de zaak, voor welke de edelen zich verbonden, en van welke godsdienst waren die edelen? — Immers, een groot getal hunner, bijna alle de Zuid-Nederlandsche, en onder de Noordelijken, Egmond en Hoorn, waren Katholijk: — en zij veree-

nigden zich, om met gemeene krachten zich te verzetten tegen Spanjes beheer, en om aan Philips, den graaf, de vrijheid te ontwringen, die hij zoo als het volksgevoel meende, onregtvaardiglijk in ketenen had geklemd. Er was meer spraak van Nederlanders tegen Kastiliers, dan van Protestanten tegen Katholijken. Toen later, gebeurtenissen plaats vonden, zoo als bij alle revolutien, dat de leiders den opstand aanwendden tot eigen voordeel, en hunne beschermelingen op het kussen zetteden, met voorbijgang van de regten der Katholijke medeburgers, ontstond bij deze wrevel en misnoegen. — En toch kan men zeggen, dat zoodanig gevolg, dat bij alle gedrukte partijen ontstaat, gepaard ging met verlangen naar regtvaardige gelijkheid, terwijl tevens de katholijke Nederlander een voor zijn land te warm kloppend hart bezat, dan dat hij ooit de vernietiging van ons volksbestaan zoude hebben begeerd, of omgezien naar een ander vaderland. — Immer had de Hollandsche Roomschgezinde voor Nederland zijn zwaard en ook zijne middelen veil, als men hem het eerste aanvertrouwde.

Hieruit vloeit dan noodzakelijk voort, een bij alle katholijke Nederlanders, wier hart en dergevoel op de ware plaats zitten, diep gevoeld bewustzijn van bijna drie eeuwen lang, altijd onregtvaardig en op *na den Munsterschen vrede* stellig onnoodige wijze, te zijn miskend, verguisd, verongelijkt, vertrapt, en in zijne middelen van bestaan verregaand benadeeld.

Die den mensch kent zal er zich dan ook niet over verwonderen dat de Nederlandsche Katholijken, nu eindelijk het juk moede, met ernst regt vorderen. Hij zal hun eenige bitterheid ten beste houden, aangezien deze door beleedigd gevoel van regt en eigen waarde zoo vaak werd uitgelokt.

En hij zal tot meer verheugende dagen medewerken.

In Pruissen is thans een nieuw ministerie v. Pfuel tot stand gebragt. Het verscheelt weinig van de door ons medegedeelde lijst. Voorloopig zullen *landbouw* door den minister van binnenlandsche zaken, *handel en openbare werken* door dien van finantiën, en *justitie* door den onder-staats-secretaris Müller worden waargenomen.

De hoop op een *parlementair ministerie*, dat door zijn politiek programma eene vaste meerderheid in de nationale vergadering zou kunnen vormen, is voor het oogenblik althans verijdeld. Het programma van Beckerath is verworpen door de kroon, en deze heeft een ministerie aangenomen, dat hoegenaamd geen aanspraak maken kan om een parlementair te bezitten.

Het ministerie Pfuel is slechts geschikt om de zaken aan den gang te houden, het is volstrekt *neutraal* en enkel administratief, maar het is geen ministerie dat in de vergadering op eene meerderheid kan rekenen. Het is niets meer dan *provisioneel* of liever: het is slechts *een votum van wantrouwen van de kroon tegenover de nationale vergadering.*

De *Staats-Courant* bevat het berigt eener geldleening ter som van vijf honderd duizend gulden, uitmakende de vijfde serie der negociatie van acht millioen gulden, tot goedmaking der kosten van droogmaking van het Haarlemmermeer, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 19 Sept. 1848, N°. 75.

De interest zal loopen tegen vijf ten honderd in het jaar, ingaande met 1 Julij 1848.

De inschrijvingen zullen van Maandag den 2den tot en met Woensdag den 4den October 1848 ingesloten, geopend zijn ten kantore van den Staatsraad, agent van het ministerie van finantien te Amsterdam en bij de betaalmeesters in de hoofdplaatsen der provincien, alsmede te Rotterdam, op welke kantoren tevens de betaling der interest-coupons en aflossingen zal plaats hebben.

De inschrijvers zullen gehouden zijn, vóór of op den 15 October 1848, een bedrag van tien ten honderd van de aangenomene inschrijvingen over te storten.

Het fournissement zal geschieden in twee termijnen, te weten:

vóór of op den 1 November 1848, 50 pCt.
» » » 15 December » 50 »

Echter zal het aan de inschrijvers vrij staan om de betaling van den laatsten termijn te vervroegen, onder genot eener korting, berekend tegen 5 ten honderd in het jaar.

Aan de gepatenteerde makelaars en commissionairs in effecten, wordt voor provisie of courtagie ¼ pCt. toegekend.

Vier ingezetenen der gemeente Haren (Groningen), welke onlangs naar Noord-Amerika vertrokken waren, zegt de *Nederlander*, drie om aldaar te blijven en een om in persoon te gaan opnemen, in hoe verre het raadzaam was, zich aldaar te vestigen, zijn dezer dagen teruggekeerd en schijnen zich vooreerst niet weder aan zulk eene proefneming te zullen wagen.

'S GRAVENHAGE, 23 September. De baron Mr. A. W. van Pallandt van Beerse, President van het Prov. Geregtshof van Overijssel, heeft als lid van de Eerste Kamer, bedankt.

— Men verneemt, dat er ook omstreeks 80 man van het regement lanciers en van de rijdende artillerie, die alhier in garnizoen liggen, voor de Oost-Indië dienst hebben genomen. In de vorige week hebben ook 200 man jagers en grenadiers voor de O. I. dienst gekregen.

TILBURG, 23 Sept. Woensdag ll. en heden is de raad dezer stad overgegaan tot het onderzoek der ingekomen stembiljetten ter vervulling van de door jaarlijksche aftreding opengevallen kiezersplaatsen. Daarbij bleek het, dat de navolgende kiezers meer dan tien stemmen op zich vereenigd hebben, als de heer Suys 148, A. Mombers 134, H. Pessers 126, J. Kleysen 110, G. E. v. Spaendonk 108, J. de Beer 103, J. N. Frankenhoff 102, D. v. Tulder 96, J. v. Roessel 75, D. Swagemakers 59, J. B. Smulders, A. v. d. Vliet elk 48, G. J. Willocx 44, C. v. Roessel en C. J. Swagemakers elk 42, N. v. Riel 39, F. Kooien 32, P. Jansen 27, J. M. v. Bommel 19, C. J. N. B. Bronsgeest 17, J. P. v. Alphen, S. Gille Heringa en M. A. v. Veldhoven elk 16, J. H. Mulders en A. Rooderkerken elk 15, G. de Visscher 13, J. Brouwers, J. B. v. Gils en E. E. Vreede elk 12, A. A. A. Barning, A. van Dun en J. H. de Kruyff elk 11, J. A. A. Kersten, H. Martens en A. Vinken 10 stemmen, zoodat alzoo de tien eerstgenoemden, zijnde de uitgevallen kiezers, met groote meerderheid herkozen zijn.

— Van het 1 reg. lanciers alhier, te Breda en Zutphen in garnizoen, hebben meer dan 50 manschappen zich vrijwillig geengageerd voor de dienst in de Oost-Indië. (*N. R. C.*)

HARDERWIJK, 23 Sept. Den 5 October vertrekken van hier 120 onderofficieren en soldaten, onder het kommando van den majoor Hegie en begeleid door de Heeren officieren Beelaerts van Emmighoven en Timmermans, alsmede doctor Vrede, om met het schip Elisa Susanna, kapt. Dijkema, naar Oost-Indie te zeilen. Ook zullen een paar dagen later, met het schip Menado, nog 100 à 120 manschappen vertrekken, doch het personeel der heeren officieren is nog onbekend.

Binnen kort worden de 1000 man uit het leger, om als buitengewoon contingent naar de Oost-Indie te vertrekken, hier verwacht en er worden toebereidselen voor de ontvangst gemaakt. (*Ov. Weekbl.*)

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 23 Sept. De nationale vergadering heeft gisteren een votum van vertrouwen uitgebragt ten gunste van het uitvoerend bewind. De zitting heeft eene levendige belangstelling gewekt.

Dit votum van vertrouwen door de generaal Cavaignac uitgelokt, komt velen bespottelijk voor, na de verandering die in de openbare meening over den gang der zaken heeft plaats gehad, sinds de algemeene verkiezingen van Paschen. Indien men thans een beroep op het volk moest doen, dan zou de grootste helft der vergadering bedankt en door anderen vervangen worden; de *Réforme*, de *National*, de Gironde en Montagne werden dan weder als onbruikbaar en schadelijk ter zijde geworpen.

— De beurs was gisteren iets beter gestemd dan den vorigen dag.

— Men verzekert, dat Sir Robert Peel de vriend en raadsman is van prins Lodewijk Napoleon, en dat deze zich door de ingevingen van dien staatsman laat leiden.

— Het *Journal des Débats* verhaalt het zeer omstandig en veel besproken feit, dat de nationale garde »Leve de Keizer!" geroepen heeft en door hare muzikanten een bekend lied uit den tijd des keizerrijks heeft laten uitvoeren.

— Het leger schijnt over den uitslag der verkiezingen niet zeer tevreden en wordt als slechts half-republikeinsch aangemerkt. De nationale garde is zeer verdeeld, doch bevat een aantal ordelievende mannen. Het volk is even wel sterk op de roode republiek gesteld. De geheime clubsen zijn in hevige beweging.

— Een brief uit Londen beweert, dat prins Lodewijk Napoleon niet eerder te Parijs zal verschijnen, dan nadat zijne verkiezing door de nationale vergadering is goedgekeurd, dat hij vervolgens *incognito* te Parijs zal komen om in de nationale vergadering eene krachtige geloofsbelijdenis af te leggen, waarna hij zich drie maanden verwijderen zou, om te Parijs geen aanleiding tot wanordelijkheden te geven.

— In de club, gehouden in de Bazar Bonne Nouvelle, zeide de president onlangs, dat de parijsche werklieden niets te maken hebben met het besluit van het uitvoerend bewind, waarbij de werkuren op 12 daags bepaald zijn. »Wat gaat ons dat besluit aan?" zeide hij. »Wij maken immers de magt uit?"

— Het volk was het geheel eens over de keuze zijner candidaten. Aller stemmen vereenigden zich op Cabet, Thoré en Raspail.

— Het blijkt uit de nieuwste berigten, dat prins Lodewijk Napoleon in vier departementen benoemd is, t. w. in Yonne, Seine, Moezel en Neder-Charente.

— Frankrijk is thans in een tijd van afwachting, doch ieder wenscht dat die onbestemde en voorloopige toestand spoedig eindige. Er zijn echter maar twee middelen om daartoe te geraken, namelijk den generaal Cavaignac tot president der republiek te verkiezen voor dat de constitutie geheel aangenomen is — of het keizerrijk te herstellen. Prins Napoleon wordt ieder oogenblik te Parijs verwacht. Reeds gisteren hadden vele nieuwsgierigen zich naar de toegangen tot de nationale vergadering begeven, in de hoop van hem te zien. Zijne politiek is eenvoudig; hij weet, dat de tegenwoordige republiek hem niet gaarne tot president zou benoemd zien, gelijk zij hem vroeger uit de vergadering heeft verwijderd. Hij moet wachten tot de republiek hare batterijen ontbloot heeft. Maar die dag kon ligt het begin zijn van een hevigen strijd.

— De verkiezingen zijn in de departementen even ongunstig uitgevallen voor het tegenwoordig bewind als de verkiezingen te Parijs. Op onderscheidene plaatsen hebben de legitimisten en orleanisten zich vereenigd.

Over het algemeen kan men veilig zeggen, dat Frankrijk warsch begint te worden van de republiek, ziende dat deze noch orde, noch welvaart, noch eene betere inrigting van het huishouden van den staat aanbrengt. Dus, wil men de openbare meening weder gunstig stemmen, dan behoort een ander systeem gevolgd en een ander ministerie aan het bewind gebragt te worden. Het republikeinsch gouvernement heeft zich het regt aangematigd Frankrijk te hervormen naar zijn zin; het dunkt echter een ieder eenvoudiger en regtmatiger, dat Frankrijk eerder in zijn gouvernement eene verandering brenge.

Men dacht evenwel, dat er, na de gemotiveerde orde van den dag over het plan van het uitvoerend bewind tot het zenden van regerings-commissarissen naar de departementen, geen sprake meer zijn zou van eenige verandering in het ministerie, en dat het kabinet, hoe dan ook, zijne werkzaamheden zou voortzetten. Thans schijnt het echter, dat de onderhandelingen tusschen den generaal Cavaignac en een zeker gedeelte der vertegenwoordigers eergisteravond nog niet afgebroken waren. Vele dier vertegenwoordigers behooren tot de Montagne, ofschoon niet tot de overdrevenste leden dier clubs. Alles te zamen genomen, gelooft men dat nog niets is bepaald en dat voor het oogenblik, elke kabinetswijziging verschoven is.

— Het verschijnsel, dat van 400,000 kiezers 160,000 geen gebruik hebben gemaakt van hun kiesregt, toont aan hoe zeer de bevolking ergernit en ontmoedigd is.

— De zamenscholingen op de boulevards, onder het roepen van »Leve Raspail!" waren slechts de voorboden van eene ernstiger demonstratie ten gunste van den gevangene van Vincennes. Evenwel kon zich dienaangaande eene zeer netelige vraag opdoen; zou, indien Raspail volksvertegenwoordiger werd, zijne preventieve gevangenschap wettig kunnen verlengd worden? Zou een bevel tot inhechtenisneming vooraf moeten gaan van eene in vrijheid stelling, opdat de beschuldigde zich ten minste zou kunnen verdedigen?

— Gisteren is het garnizoen geconsigneerd, en eene indrukwekkende militaire magt was in de nabijheid der Champs Elysées vereenigd om te waken over het communistisch feestmaal van 400 genoodigden waaronder 120 leden der vergadering. De heer Ledru Rollin kondigde in eene aanspraak aan, dat de ultra-republikeinsche partij hare pogingen zou verdubbelen.

— Naar men verneemt zal er eerdaags een proces plaats hebben tusschen den maire van Soligny en de Trappisten, ter dezer gelegenheid: Tijdens de laatste verkiezingen voor den gemeenteraad had de maire, die wel wist dat hij hun kandidaat niet zijn zou, goed gevonden er 72 op de kiezerslijsten te schrappen onder voorwendsel dat zij geen Franschen waren. Deze vrome lieden, die beweren even zoo goed Franschman te zijn als de schout van Soligny hebben daartegen geprotesteerd, en hem gedagvaard voor de regtbank van Mortagne.

— De *National* maakt de volgende bemerkingen over de jongste verkiezingen te Parijs: De heeren Bonaparte, Fould en Raspail zijn gekozen. Deze uitkomst heeft ons te naauwernood verbaasd en verontrust ons evenmin. Voorzeker, en het is bijna onnoodig dit te zeggen, beantwoordt zij niet aan onze wenschen en verlangens; maar zoo als zij is nemen wij haar aan als voortgevloeid uit de algemeene stemming; als zoodanig moeten wij haar eerbiedigen. Niet dat wij het niet betreuren dat de meerderheid onzer medeburgers hunne stemmen gegeven hebben aan de candidaten die wij verwierpen; maar zoo als wij reeds vroeger hebben gezegd, onze politieke opvoeding is niet voltooid: de politieke geest is onderhevig aan dwalingen. Laten wij ons niet vertoornen om die soort van tuimelgeest die zich meester maakt van een volk, dat nog pas onlangs geroepen is geworden, om de moeijelijkste handeling van het politieke leven uit te voeren, en laten wij liever trachten, door het den regten weg aan te wijzen, het te bewaren van in de toekomst de doolwegen te bewandelen, waarop het zich voor een oogenblik heeft laten medeslepen.

»Aan wien zal men, bij voorbeeld, doen gelooven, dat de heer Raspail; een verkondiger van leerstellingen, die met de algemeene zucht tot behoud der maatschappij lijnregt strijdig zijn, de denkwijs vertegenwoordigt van de meerderheid van Parijs, te gelijk met den heer Fould.

…man der cijfers, den priester van het geld, den … en dweepzieken voorstander van de geldaristocratie.

Is de heer Napoleon Lodewijk Bonaparte? Deze heeft nog hooger doel: hij vertegenwoordigt een politiek denkbeeld, zegt men. Een denkbeeld? Maar welk dan? Is het dat, hetwelk hij onder den historischen hoed van Napoleon heeft meenen te vinden? Gesteld dat er een … te vinden ware, dan zou hij nog den hoed zonder denkbeeld hebben genomen.

Het is voor ons niet moeijelijk om ons die instinctive …wording te verklaren, die de menschen bevangt bij het hooren van een beroemden naam, die dweepzucht, die door eene roemvolle nagedachtenis wordt ingeboezemd. Dit gevoel komt uit een edel beginsel voort, maar het is verblind, en bij gebrek aan een man, bewijst het hulde aan een pop. Bonaparte heeft eens op St. Helena gezegd: »Een grijze jas en een steek op eenen staak zou in één oogenblik geheel Europa in beweging brengen." Men ziet thans hoe waar dat woord is, ten minste wat Frankrijk aangaat. Gelukkig dat de meeningen bij ons veranderen en spoedig terugkomen van hare dwalingen. Eer er veertien dagen verloopen zijn, zullen jas en steek ter aarde liggen, en de staak alleen overeinde gebleven zijn."

Men leest in een Belgisch blad: »De republikeinsche pers zoowel van gisteren als van den volgenden dag …wijs heeft zich tegen den heer de Montalembert vergramd, en zich in een vloed van scheldwoorden lucht gegeven. Die pers is het orgaan van die tevredene behoudslieden, welke niets hebben weten te behouden, noch de dynastie, noch den troon, noch de maatschappelijke orde; van die behoudslieden, welke, van den eenen dag op den anderen levende, des morgens niet weten of zij des avonds nog in wezen zullen zijn; zóó heeft Frankrijk, door vooruitgang tot vooruitgang; d. i. van den eenen val in den anderen zinkende, eene valsche beschaving verkregen. …tige gemoederen zouden, bij zoo veel rampen van het vaderland, ernstig moeten stilstaan; zij zouden ten minste tot overdenking moeten komen, wanneer eene stem van vriendschap zich verheft om eene waarheid te verkondigen. Hij, die zoo dikwijls de vernietiging van het gezag in de maatschappij voorzegd heeft, gelijk wij die thans onder ons oog zien plaats hebben, spreekt hun op nieuw dezelfde woorden toe, die hij vroeger gebezigd, en men heeft voor hem niets anders veil dan ongeduldig stampvoeten en toornige kreten! Men stopt zich de ooren digt om niet te hooren, even als de Joden in het Evangelie deden, kort voor de vervulling der van Sion voorspelde rampen."

De *Patrie* bevat het volgende: »Eene der gezegden in de redevoering van den heer de Montalembert, waarover een zeker aantal vertegenwoordigers zich het meest verstoord getoond heeft, was die betreffende het verstand, dat aan personen eigen was, die vóór zijn opgevoed, boven die welke van de universiteit hunne opleiding genoten hebben. Indien de heer de Montalembert niet had willen te kort doen aan de wellevendheid, die zijne redevoering kenschetst, dan zou hij die sprekers onmiddellijk met een onomstootelijk en voor de …laagsche vertegenwoordigers verpletterend bewijs geantwoord hebben. Zie, bij de opening der Staten-Generaal in 1789 die menigte talenten van den eersten rang, welke onder de geestelijkheid, den adel en de burgerschap de wetgevende vergadering tot luister hebben verstrekt, en zie heden de menigte van middelmatige vernuften, die door het algemeen kiesstelsel in de Kamer zijn gekomen. Men vergelijke en oordeele."

ENGELAND.

LONDEN, 23 September. Jl. Donderdag namiddag is Lord George Bentinck nabij zijn buitenverblijf Welbeck … op den weg ten gevolge eener beroerte dood gevonden.

Berigten van de Kaap de Goede Hoop loopen tot … Julij. De wetgevende vergadering had hare zitting gesloten en zou niet vóór October weder bijeenkomen. De berigten van geëmigreerde boeren luiden zeer gunstig. De staat van zaken te Port Natal scheen zeer kalm te blijven.

DUITSCHLAND.

KEULEN, 23 Sept. Men schrijft uit Christiania 12 September. Het door de Storthing vastgestelde Budget voor het tijdvak van 1 Julij 1848 tot 1 Julij 1851 stelt de inkomsten op ƒ2,715,700 *species* en de uitgaven op dezelfde som. Daaronder komen voor, koning en hof …000 Sp. landmagt 747,000 Sp. zeemagt 379,000 Sp. voor de buitengewone toerustingen van 1848, 70,000 …000 Sp. over drie jaren verdeeld.

Men schrijft uit Hamburg, dd. 22 September: Met de heden aangekomen Deensche post is aan de Deensche gezanten buitenlands eene circulaire van den Deenschen minister van buitenlandsche zaken gezonden, waarin ten aanzien van de in Duitsche dagbladen verspreide berigten van *eene vermoedelijke geneigdheid tot* … van de zijde van Denemarken verklaard wordt, dat deze *niet zullen noch konden gedaan worden.* Tevens wordt gemeld, dat Denemarken voor zijn deel in de nieuwe aan te stellen regering voor Sleeswijk-Holstein de heeren graaf Moltke, ambtman Johannsen en bisschop Hanken van Alsen heeft benoemd. — Bij deze gelegenheid herinneren wij aan het gezegde van *Fädrelandet*, dat Denemarken *zijne* lieden zou benoemen, en Pruissen zijnerzijds daartoe zou aansporen, en in geval dit niet binnen eene bepaalde tijdruimte geschied ware, Sleeswijk zou bezetten. Al deze berigten komen juist een paar uur na den aftogt der laatste troepen aan. Wat zal de diplomatie daarvan zeggen?

— Men wil, dat te Londen eene conferentie zal geopend worden tot regeling der Deensche aangelegenheden, met de medehulp van een gevolmagtigde van wege het Duitsche rijk.

— De generaal v. Wrangel doet zich sedert eenigen tijd te Berlijn opmerken wegens zijne krachtige houding. Hij schijnt niet genegen om in eenige transactie toe te stemmen met de partij, die de regeringloosheid voorstaat. Eene aanspraak die hij gehouden heeft bij gelegenheid eener wapenschouwing over de troepen der hoofdstad, bevestigt allezins den goeden dunk, dien men in dit opzigt van zijn karakter had opgevat.

FRANKFORT, 23 Sept. Men verzekert dat het getal der gevangen insurgenten 120 à 130, meest jonge lieden bedraagt. Reinach en Esselen zijn in hechtenis genomen. Metternich is het met achterlating van hoed en rotting ontkomen. De militairen tellen in het geheel 8 dooden en 50 gewonden, de insurgenten 23 dooden en circa 30 gewonden. Daarbij is nog een meisje doodgeschoten dat juist de luiken sloot. Een officier heeft zijn leven to danken aan een paar epauletten die hij in zijn zak had en die de kracht van den kogel verlamd hebben.

— In de 83e zitting is § 17 van Art. IV der grondregten aangenomen. Het luidt aldus: »De wetenschap en hare leer is vrij." Over § 18: »Het staat ieder onberispelijk Duitscher vrij onderwijs te geven en instellingen voor onderwijs op te rigten", en over de daarbij gevoegde amendementen zal, nadat de debatten gesloten zijn, Maandag gestemd worden.

— Om het tellen der stemmen betreffende de nieuwe bondsconstitutie gemakkelijk te maken, besloot men te St. Gallen, dat de *voor*stemmenden de vergaderzaal (de kerk) zouden verlaten en dat de *tegen*stemmenden zouden blijven zitten. Nu stonden er 1040 van de aanwezigen op en verlieten de kerk, en na verloop van weinige minuten, bemerkte de heer Leonhard Gmür dat hij eenzaam en verlaten alleen als *tegen* stemmende in de kerk was blijven zitten. Het talrijk op de gaanderijen aanwezige publiek jouwde hem lagchend uit, zoodat mijnheer Gmür zich gedwongen zag, mede de kerk te verlaten.

— Men schrijft uit Pesth van den 16den dezer:

»Er heerscht hier eene gisting, zoo als men nog niet beleefd heeft. De aanleiding is in de gebeurtenissen der laatste dagen, de deputatie naar Weenen, de verandering van ministerie en Kossuths aftreding gelegen, en de zitting van gisteren avond gaf den laatsten stoot. Gisteren avond wachtte graaf Batthyany de verklaring des Konings omtrent de voorwaarden, die hij gesteld had en waarop hij een nieuw ministerie vormen zou. Die verklaring kwam noch met den koerier van 5 ure, noch met de stoomboot aan. Het volk, de tribunes en de vergadering zelve was reeds te zeer in spanning, dan dat men het nieuw uitstel van 24 uren rustig zou hebben aangenomen, indien niet eene andere omstandigheid dit op den achtergrond had geplaatst. Er kwam namelijk van den commissaris Czanyi een berigt, dat Jellachich in Kanischa zonder slag of stoot was binnengerukt; de generaal-majoor graaf Telcky-Adam, zoo luidde het verder, heeft zich met zijne magt naar Kesthely teruggetrokken, en wil nu Jellachich niet meer aanvallen; hij heeft dit aan al zijne officieren verklaard, ja gedreigd, om tot den vijand over te loopen, want zij erkennen het Hongaarsche ministerie niet.

»De beweging die bij het voorlezen van dien brief in de zaal plaats greep, laat zich niet beschrijven. De minister Batthyany verklaarde, dat men Zijne Hoogheid den Palatijn uitnoodigen moest, om het kommando over het leger van de Drave op zich te nemen en dadelijk daarheen te reizen. Dit voorstel werd aangenomen en terstond eene deputatie benoemd om naar Ofen te gaan, die derwaarts vertrok, terwijl de vergadering permanent bleef. De deputatie kwam omstreeks middernacht terug en bragt de verblijdende tijding dat de Palatijn het als zijne verpligting beschouwde en met blijde bereidwilligheid de gelegenheid aangreep om zijn vaderland nuttig te zijn. Alleen verzocht hij de vergadering binnen de wettelijke grenzen te blijven, en het antwoord des konings rustig af te wachten. Vervolgens verzocht hij de vergadering strijdkrachten te zijner beschikking te stellen, daar hij vernomen had dat Czanyi's leger door het verraad van Telcky zeer gesmolten was. Eindelijk verklaarde de vorst, dat wanneer ook allen de Magyaren misleiden en verraden mogten, de geschiedenis toch zijnen naam zóó noemen zou, dat hij alleen de Hongaren niet bedrogen had."

In een anderen brief van 17 September leest men:

»Een heillooze geest waart rond in ons huis, in Hongarije. Onze militaire middelen blijken thans in het beslissende oogenblik zoo nameloos slecht te zijn, dat de Hongaarsche trots zich nimmer zoo iets had kunnen voorstellen. Nog heeft Jellachich op den weg naar Ofen niet den minsten tegenstand ondervonden; de nationale gardes stoven spoorloos voor hem uit elkander. Daarbij komt nog eene ongeluksboodschap uit Komorn. Dit vast bolwerk van het Magijaarsch Hongarije is door de vlammen verteerd. De Palatijn heeft zich reeds naar het leger begeven. Het was Batthijani die voorgeslagen had om de gewapende beslissing in zijne handen over te geven; doch Kossuth wilde er echter niet toe overgaan om hem dezen wensch van het huis kenbaar te maken. Men moest een welkomer bode zenden, zeide hij bitter, en daarop begaf Pasmandy zich met de deputatie op weg. Doch zal hij het onweder kunnen bezweren dat steeds dreigender boven Hongarije te zamen trekt? Zal onze deputatie gehoor en hulp vinden in de zaal van den Oostenrijkschen rijksdag? De grootste neerslagtigheid heerscht in Buda-Pesth; alle de grootsche verwachtingen van voorheen zijn geknakt; men heeft te verwachten dat de vijand de hoofstad binnen trekt. Doch welk eene vreemde rol speelt de koning in zijn koningrijk! Zijn generaal staat *in* den strijd tegenover eenen koninklijken prins. — De berigten van het servische krijgstooneel hebben sedert den inval der Croaten alle belangrijkheid verloren.

Er is een ernstig geschil ontstaan tusschen Zwitserland en Oostenrijk, vermits maarschalk Radetzky de bewoners van het kanton Tessin verwijt, dat zij de plannen der uitgewekenen van Lombardijë begunstigen. Reeds is de gemeenschap tusschen dat kanton en Lombardijë opgeheven. De landdag heeft 20,000 man troepen naar de grenzen van Lombardijë gezonden en in eene naar Weenen gezondene nota verklaard, dat elke poging van Radetzky om de communicatie te stremmen, als een *casus belli* zou worden aangezien.

DE KEIZER VAN RUSLAND OP DE BARRICADE.

Een brief van St. Petersburg heeft de tijding aangebragt van een opstand aldaar, die echter spoedig is gedempt. Daar de cholera hevig woedt en vele slagtoffers maakt, vooral onder de lagere klassen, had zich het gerucht verspreid, dat het gouvernement de zieken liet vergiftigen, om zich spoedig van hen te ontdoen. Men sloeg tot muiten over en drie barricaden werden opgerigt. Het schieten zou juist een aanvang nemen, toen de keizer te paard aankwam en bemerkte wat er te doen was. Aanstonds steeg hij af, klauterde op de barricade en gaf te kennen dat hij de menigte wilde toespreken. Straks viel het volk op de knieën met gevouwen handen als om te bidden.

»De cholera, kinderen!" sprak nu de Keizer, »is eene straf van God, eene bezoeking die Hij den menschen oplegt en die men met gelatenheid moet dragen. Al wat men u heeft wijs gemaakt, zijn loutere verzinsels van de vijanden des volks."

Toen nu twee van de insurgenten den Czaar wilden antwoorden, beval hij eenvoudig dat de anderen deze twee belhamels bij den kraag zouden vatten; daarop gaf hij last dat de militairen zouden heengaan, en nu brak het volk zelf zijne barricades af, bragt de twee belhamels naar de gevangenis, en het oproer was gestild.

ITALIE.

De berigten uit Rome, over Duitschland ontvangen, hebben sinds eenige dagen gewag gemaakt van eene ministerieele krisis, die te Rome werd verwacht. Het *Journal des Débats* meldde dat graaf Rossi eene portefeuille zou aanvaarden. Deze berigten worden heden ten volle bevestigd. Men zeide, dat de heer Rossi graaf Fabri zou vervangen als president van den raad der ministers, uithoofde van ouderdom en den slechten staat der gezondheid van graaf Fabri. Ook wilde men, dat Bonaparte, prins van Canino openlijk beweerde wettige koning van Rome te zijn (!)

Het nieuwe kabinet zou aldus zijn zamengesteld: Rossi, minister van binnenl. zaken en ad interim van finantien, de Hertog van Bignano, openbare werken; Rossi, Guerini en Galetti behouden de portefeuilles van justitie, landbouw, koophandel en justitie. De naam des ministers van oorlog is nog niet bekend.

In een correspondentie-artikel van het *Journal des Débats* van den 14 dezer leest men nog het volgende: »De omstandigheden zijn thans gunstiger dan ooit voor het pausschap. De verdaging van de wetgevende kamers hebben eensklaps een einde gemaakt aan de gestadige kuiperijen van hen, die de regering zochten te ondermijnen. De clubs aarzelen en tasten in het duister rond. De straatredenaars vinden geene hoorders. De legatien zijn onrustig, maar zij zullen tot rust komen, zoodra de orde in de hoofdstad zal hersteld zijn. Twee maanden zullen verloopen eer de Kamers weder zullen bijeen komen. Die twee maanden zullen aan het nieuw ministerie den tijd geven om zich te vestigen.

»Het aftredend kabinet had goede bedoelingen, maar zijne weinige gewoonheid aan de zaken gaf der oppositie dikwijls aanleiding tot geschreeuw. Het bevestigt zich, dat Mgr. Fornari, nuntius in Frankrijk, den Kardinaalshoed zal ontvangen en dat Mgr. Garibaldi hem te Parijs

zal gaan vervangen. Ook spreekt men van andere wijzigingen in de verschillende nuntiaturen. De beroemde pater Ventura, van wien men sinds lang niet meer sprak, wil, zegt men, beproeven in het openbaar leven terug te keeren door een geschrift over Sicilië, dat deze week licht zal zien."

— De *Giornale romano* bevat een antwoord des H. Vaders op een brief, die Mgr. de aartsbisschop van Keulen aan Z. H. heeft gerigt ter gelegenheid van het zesde eeuwfeest der stichting van den Dom van Keulen in 1248 door den aartsbisschop Coenraad, waarin de volgende woorden voorkomen:

»Wij voldoen aan den pligt van ons apostelijk ambt en tevens aan een gevoel van welwillendheid, dat ons bezielt voor de landstreek uwer woning, indien wij uwe bisschoppelijke zorg en waakzaamheid en die der overige bisschoppen, uwe broeders, opwekken, opdat gij, in deze moeijelijke tijden, de zaak der Katholijke Kerk, hare regten en vrijheden steeds met moed, standvastigheid en ijver verdedigende, noch moeite, noch arbeid sparen moogt, dat de geestelijkheid en de geloovigen zich nooit laten verleiden door de verschillende en valsche leeringen, maar, dat zij integendeel meer en meer versterkt wordende in de leer en tucht der Katholijke Kerk, daarin standvastig blijven en zich sterk aansluiten aan dezen Apostolischen Stoel. Wij twijfelen geenszins of uwe erkende godsdienstijver en godsvrucht en die der overige bisschoppen, uwe broeders, zullen ten volle aan mijne wenschen beantwoorden."

— Z. H. heeft in een geheim consistorie dezer dagen op het Quirinaal gehouden, eenige benoemingen tot bisschop gedaan. Onder deze wordt opgemerkt de benoeming van Mgr. Marie-Dominique-Auguste Sibour, bisschop van Digne, tot aartsbisschop van Parijs. De *allocutie*, die Z. H. bij die gelegenheid gehouden heeft is zeer belangrijk. (Wij zullen die spoedig in haar geheel mededeelen.)

— Bologna wordt rustiger; de opstandelingen zijn in hechtenis of hebben de vlugt genomen.

De inwoners van Tamagna (provincie Bergamo) hebben de Oostenrijkers, die hen wilden ontwapenen, met geweerschoten ontvangen; de troepen werden genoodzaakt terug te trekken. Te Lignano (provincie Milaan) heeft het gevangen nemen van een adjunct der gemeente eene geheele bevolking tot opstand gebragt; er hadden bloedige botsingen plaats. Deze en meer feiten doen voor een algemeenen opstand vreezen tegen den gouverneur van Milaan; hij heeft de stad in staat van verdediging gesteld; aan alle barrièren zijn kanonnen geplant. Milaan wordt gestadig doorkruist door regementen linietroepen en kavallerie.

— De *Gazetta Piemontesa* van den 18 zegt, dat het Sardinisch ministerie van Parijs het berigt heeft ontvangen, dat Oostenrijk genoegen nam in het schorsen der vijandelijkheden tegen Venetië. De neutraliteit van Venetië is dus door Oostenrijk erkend.

Dit feit bewijst duidelijk, dat het Weener kabinet besloten heeft niets te verzuimen tot het sluiten van den vrede. De tijding van het verlengen der wapenschorsing is overigens reeds officieel bevestigd.

Het Fransche oorlogstoomschip *Solon* en eene Engelsche stoomboot en fregat, zijn den 16 ter reede van Venetië verschenen.

— Des morgens van den 12 is te Napels eene stoomboot aangekomen met 700 gekwetsten komende van Messina.

Het oproer te Napels heeft niet veel te beduiden gehad, trouwens er liggen hier 14,000 soldaten die zeer gehecht zijn aan den koning. — Eenige steden in de nabijheid van Messina hebben zich onderworpen. De Napelsche vloot is naar het zuiden van Sicilië gestevend. Catania Lipari en Siracuse hebben zich onderworpen. Milazzo heeft Napelsch garnizoen gevraagd. De koninginne moeder is te Portici overleden. Zij was zeer bemind, om hare buitengewone liefdadigheid.

De Fransche en Engelsche admiraals en de beide legatien hebben nota's ingeleverd tot staking der vijandelijkheden. Dit heeft het gouvernement zeer gecontrarieerd, te meer toen de Russische gezant den raad kwam geven, om de voorstellen ter bemiddeling van Frankrijk en Engeland aan te nemen.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 25 Sept.

Van 18 tot 25 Sept. 1848 zijn ingeschreven.

Voltrokken Huwel.	33.	Levenloos aangegeven Zonen. . . .	3.
Geboren	151.	dito dito Dochters. . .	1.
Overledenen . . .	116.	Elders overl. en alhier ingeschreven.	10

Totaal	Gehuwde Paren	1315.	Sedert primo Januarij 1848.
	Geborenen	5263.	
	Alhier overledenen.	5981.	
	Elders overl. en alhier ingeschreven	318.	

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 25 September.

Koffij, sinds den verkoop bij inschrijving van 92000 balen bij de N. M. is de stemming gunstig. Ordin. Cheribon geldt 18 c.; Sumatra 16½ c.; men verwacht verdere afdoeningen.

Tabak, 373 v. Maryland en 7 vaten Ohio zijn uit de eerste hand verkocht, benevens 52 pakk. Portorico, van Curaçao aangevoerd. Den 29 dezer komen in veiling 250 v. Virginy en 150 v. Kentucky.

Thee, in afwachting der belangrijke veilingen door de N. H. M. en particulieren te houden, zonder handel.

Ruwe Suiker: Sedert den coulanten afloop der N. M. veiling te Rotterdam, meer gewild, 400 v. Surin. bedongen *f* 21 a 23.

In Geraffineerde Suiker vonden belangrijke omzettingen plaats zoowel gemalen als in papier; ordin. Secunda Melis *f* 26 a ½; goed Secund *f* 27½; mooi Secunda *f* 29; fijn *f* 31½; prima *f* 33 a 36; Lompen *f* 24½ a 26; Stoommelis *f* 25 a 33; Stoomstroop *f* 25½; gewone *f* 27.

500 Blokken Banca Tin zijn tot *f* 43 N. M. veilings-conditie verkocht.

Rijst, 2833 balen blank Java Rijst bedongen *f* 8½ B. Cond.; gepeld Java geldt *f* 9½ a 10½; Arracan *f* 6½ a 7; gepeld *f* 8 a ½, alles op nieuwe cond.

In Specerijen en Vruchten geen handel; Piment *f* 26½; New-Yorker Potasch a *f* 19 te koop; Petersb. *f* 14¾ a 15; Toskaansche *f* 17½; Ilgrische *f* 18½, alles entrepot.

Huiden en Vellen met meer handel tot iets verbeterde prijzen.

Indigo en Cochenille zeer vast tengevolge van den gunstigen afloop der N. M. veiling te Rotterdam. Hier verwacht men eene soortgelijke uitkomst.

Talk hooger; gele Petersb. *f* 31; Amst. Smeer *f* 29, 10,000 k°. Livorno smeer bedongen *f* 27 a *f* 28½; Amerik. Reuzel *f* 26.

Zuidzeetraan zeilende a *f* 27½ te koop, Berger bruine Levertraan *f* 29½ a 30; blanke *f* 35½ a 36; Robbentraan *f* 30; Archangel *f* 28 a 29; Anchovis *f* 11.

GRAANMARKT.

Tarwe in een doen met weinig handel; 125/7 ℔ b. Pools. *f* 320, 325; 130, 132 ℔ Kubanka *f* 255, 65; 129 ℔ j. Rijn *f* 295; 129 ℔ roodb. Pools. *f* 330; 126 p. j. Zeeuws. *f* 305; 131 ℔ Rostocker *f* 325.

Rogge tot vorige prijzen met redelijken handel: 124 ℔ n. Rijn *f* 170; 123 ℔ Deens. *f* 160; 122 ℔ Pruiss. *f* 171; 123 ℔ j. Munsters *f* 168; 114 ℔ Petersb. *f* 152; 118 ℔ Pruisch *f* 163.

Garst zonder handel.

Haver zonder handel.

Boekweit in een doen; 122 ℔ Amersf. en Nijkerk. *f* 177.

Koolzaad. Groninger 46 £vl.; Kromhorn 52. Op 9 vaten Olie in April 60½ £vl.; Sept. 59; Oct. 59½. *Lijnzaad* prijshoudend; Libausch 118 9 ℔ *f* 250; Rigasch 109 ℔ *f* 240; 110 ℔ *f* 255; 112 ℔ *f* 860. Petersburg. 113 ℔ *f* 270. *Raapolie* op 6/w. *f* 35½; Vliegend *f* 34½; primo Mei ek. *f* 35; Oct. *f* 31½; Nov. *f* 34½; Dec. *f* 34¾. *Lijnolie* per 6/w *f* 29; Vliegend *f* 28. *Hennepolie* per 6/w. *f* 36. *Raapkoeken* 60, 64. *Lijnkoeken* *f* 8, 10.

LEEUWARDEN, 22 Sept. Boter *f* 38,50; Kaas *f* 19 a 23.

LEIDEN, 23 Sept. Boter van *f* 36 tot *f* 40, pr. vierde; Oude Tarwe van *f* 9,50 tot *f* 9,80, pr. Mudde; Nieuwe Tarwe *f* 7,20 tot 9,20, pr. Mudde; Oude Rogge van *f* 5,80 tot *f* 6,00, pr. idem; Nieuwe Rogge *f* 5,40 tot *f* 5,80; Garst van *f* 4 tot *f* 4,60, pr. idem; Haver van *f* 3,30 tot *f* 3,80, pr. idem; Paardenboonen *f* 4,80 tot *f* 5,00, pr. idem; Duivenboonen van *f* 5,60 tot *f* 6,20, pr. idem.

MIDDELBURG, 21 Sept. Wij hadden heden een tamelijk goede aanvoer van meest alle Granen ter markt, puike Jarige Zeeuwsche Tarwe wierd gevraagd, doch was niet ter veil, gewone soorten niet heel mooi en zuiver van lugt, zijn voor *f* 8 genomen, puike nieuwe Zeeuwsche is voor *f* 7,75, *f* 8 en *f* 8,25 naar kwaliteit gekocht; puike Jarige Walchersche Tarwe meer aangeboden, en is naar kwaliteit voor *f* 9,50 a 9,75 en door de consumptie tot *f* 10 gekocht; nieuwe voor de zaaijing tot *f* 8,50 a 9 gevraagd; gewone soorten *f* 7,50, *f* 8 a 8,25.

Rogge meer begeerd en 10 c. hooger, puike soort *f* 5,60; mindere *f* 5,40; met bolder bezette *f* 5 verkocht.

Garst minder ter veil en meer gevraagd, voor de puike Winter is 10 c. hooger, en alzoo met *f* 4,60 betaald, wakke soorten niet begeerd; Zomer *f* 3,75; mindere *f* 3,50; wakke *f* 3 pr. Mud; Gort zonder prijsverandering.

Walch. Wittebooonen ruimer aangeboden en minder gevraagd, waardoor men puike soort aan *f* 9 en 9,25 heeft gekocht. Walch. Nieuwe Paardeboonen waren aan *f* 4,75 begeerd, doch waren zeer weinig ter veil. Walch. Bruineboonen zijn voor *f* 9 a *f* 9,25 gekocht. Walch. Groene Erwten puike soort *f* 8 a *f* 8,50; mindere en met kokende *f* 7 a 7,50; groote dito zeer weinig ter veil, en van *f* 9,65 tot 10 naar deugd gekocht. Zeeuwsche Paardenboonen weinig ter veil, *f* 4 en 4,50 geplaatst. Dito Groene Erwten *f* 7,75 a 8 pr. Mud. Boekweit wierd op *f* 5,50 gehouden. Koolzaad minder geveild, en meer gevraagd, puike soort begin Beurs *f* 10, later *f* 10,25 en 10,50 gekocht; Raap-Olie *f* 35,50; Patent-Olie *f* 35,50; Lijn-Olie *f* 35 pr. Vat.

BUITENLANDSCHE EFFECTEN.

ANTWERPEN, 23 Sept. Belg. leen. 2½ pc. 39⅞; 5 pc. 77¾; 4½ pc. 71½; Spanje Ard. 5 pc. 8.

PARIJS, 23 Sept. Fr. 3 pc. 44,25; 4 pc. —; 5 pc. 68,50; 5 pc. N. 69,25; Schatk. —,—; Bank-Act. 1620,—; Belg. 1840, 5 pc. —; 1842, 5 pc. —; 4½ pc. —; 2½ pc. —; Nap 5 pc. 79,50; Spanje 3 pc. 23; Piem. leen. —,—; Rom. leen. 63½.

MADRID, 18 Sept. Act. Sch. 3 pc. 19¾; Id. 5 pc. 10⅞; Uitgest. Sch. 3⅛; Coupons 7; Pass. Buit. Sch. —.

LONDEN, 23 Sept. Cons. op tijd 86⅛ a 86½; Braz. 74 a 76; 1829/39 73 a 75; Ecuador 1¾ a 2⅛; Ven. 14 a 16; Uitg. 4 a 5; Gren. 11½ a 12; Uitg 2 a 2¼; Denem. 3 pc. 67 a 69; Holl. 2½ pc. 44¾ a 45¼; id. 4 pc. 70 a 71; Mexico 16½ a 17, Peru 29 a 31; Port. 4 pc. 21½ a 22½; 3 pc. 21 a 22; Rusl. 1822, 5 pc. 99 a 100; Spanje 5 pc. 11½ a 12; id. 3 pc. 23 a 23½; id. Passive 2¾ a 3.

BERLIJN, 23 Sept. Schuldbr. 3½ pc. 72¾; Loten 87½; Rusl. bij Stiegl. 4 pc. 83; Pools. 4 pc. 65; Loten fl. 200, 90; id. fl. 300, 93; id. fl. 500, 65⅝.

WEENEN, 21 Sept. Met. 5 pc. 79¾; id. 3 pc. 49; Loten fl. 250, 99; id. fl. 500, 131.

HAMBURG, 22 Sept. Rusl. Engels. leening 96½, Cert. bij Stiegl. 4 pc. 78½; Spanje, Ard. 5 pc. 7½; id. Binnenl. 3 pc. 17.

FRANCFORT, 22 Sept. Met. 5 pc. 74½; 2½ pc. 38¾; Bank-Actien 1205; Darmst. Lot. fl. 50, 61¾; id. fl. 25, 20¼; Badensche Lot. fl. 50, 45½; id. fl. 35, 25½, Nassaus. fl. 25, 20¼; Holl. 2½ pc. 45; W. S. 4 pc. 69; Sijndic. 3½ pc. 68½.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

			23 SEPT. 4½ u. gebl.	25 SEPT. 4½ u.	à		gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à	2½	pCt.	44¼	44⅝	à	44 11/16	44⅝
Dito Dito	3	»	52 7/16	52 5/16	»	52⅜	52 5/16
Dito Dito op resc. .	3	»			»		68 1/16
Dito Dito	4	»	68½	68¼	»	68⅜	
O. I. Leening . . .	4	»			»		
Amortis. Syndic. . .	3½	»		68¼	»		
Handel-Maatschappij .	4½	»			»		
Haarlemmermeer . .	4	»			»		
Aand. Rijn-Spoorweg .	4½	»	71½	71	»		
Aand. Holl. S. M. .		»			»		
BELGIE, ...	4½	»			»		
Dito	2½	»			»		36¼
Dito bij Rotschild . .	2½	»	36⅝	36½	»	36⅜	8 1/16
SPANJE, L. bij Ard. van 85 £	5	»	8 5/16	8	»	8⅛	7⅞
Dito Dito van 510 £	5	»	8	7⅞	»	8	
Dito bij Dito onb. st.	5	»		7⅝	»	7¾	
Dito	3	»	25¼	25	»		18 1/16
Dito Binnenl. à 6 m. .	3	»	18 1/16	18 1/16	»	18 5/16	
Coupons Ardoins . .		»		6⅛	»	6¼	
Passive		»			»		
Deferred		»			»		
Fransche Uitgest. . .		»			»		21 11/16
PORTUGAL, te Londen .	3	»	22	21 11/16	»	22¼	29 13/16
Dito Dito	4	»	23¼	22⅞	»	23½	
Dito Binnenl. à 1 Conto	5	»			»		98½
RUSL. Ob. H. 1798 en 1816	5	»	98½	98¼	»	98½	
Dito Dito 1828 en 1829	5	»		98½	»		
Ct. b. d. 1831 en 1833	5	»	87½	87	»	87¼	
Dito bij Hope . . .	4	»	78⅛	78			
Dito bij Stieglitz en C°.	4	»	77⅛	77 11/16	»	77¾	
Cert. te Hamburg . .	5	»		90	»	90½	
Inschrijving in Assignat.	6	»	59⅝		»		
Cert. van Dito . . .	6	»			»		
POLEN, Certific. . . .	4	»			»		
Dito Aand. met Loten fl 300		*f*			»		
Dito Dito . . . fl 500		»			»		
AMERIKA, Phil. Bank .	6	pCt.			»		
Dito	5	»			»		
Dito Bank-Actiën . .					»		

Oostenrijk, Met. 5 pc. 69¼, ½, ¼; 2½ pc. 36, ¼; N. Aand. fl. 250, 246; Braz. 5 pc. 75¾; Peru 6 pc. 15⅞.

Wisselkoers.

2/m. Parijs 56; Zigt Parijs 56¾; 2/m. Londen 11,87½; Zigt Londen 11,95; 2/m. Hamburg 34 13/16; Zigt Hamburg 35; 3/m. Lissabon 40½; 3/m. Porto 40½; 2/m. Petersburg 1,82.

INGEZONDEN STUKKEN.

Onder het opschrift: *Invloed van den Staat op de Kerk*, leest men in de handelingen der synode van 1847 de volgende opmerkelijke regelen:

»Doch wij kennen daarenboven *dieper* grondslag, die *noodzakelijk* maakt, dat de Hervormde kerk zich niet losmake van den Staat. Het INWENDIG WELZIJN der Hervormde kerk wordt hierdoor krachtig bevestigd. Wil men haar voor *secteyeest* en *onverdraagzamen ijver*, voor *jaarlijksche wisseling van voorbijgaande meeningen van sommigen bewaren*, wil men *orde* en *regel* handhaven en *dus de Kerk voor* ONTBINDING behoeden, dan vermag in zulk een talrijk (?) en uitgebreid (?) kerkgenootschap, waarin geen eenhoofdig monarchaal gezag geldt, de Kerk niet geheel van den Staat te worden losgemaakt, dan behoeft dat uitgebreide (?) kerkgenootschap ook nog in deze dagen, *den steun van den Staat*; dan mag de ondervinding des kerkelijken levens niet worden opgeofferd aan schoonklinkende theoriën, die proef na proef zouden doen nemen, gevaarlijk voor de rust en het bestaan van een kerkelijk genootschap (1)."

Zoodanig is de *vrijheid* en *zelfstandigheid* der Hervormde Kerk. *Een bestendige lezer.*

(1) Bl. 126.

ADVERTENTIEN.

ROOMSCH KATHOLIJKE BOEKHANDEL.

Door den Boekhandelaar J. A. VAN BELLE, te Rotterdam, is heden aan de Geëerde Inteekenaren verzonden: De vijftiende aflevering van de **LECTUUR** VAN **NUTTIG EN GEZELLIG ONDERHOUD VOOR CATHOLIJKEN**. Met nog vier afleveringen zal Pelgrims-Reize naar Jeruzalem, door den Eerw. Vader de Geramb, compleet zijn en alsdan volgen: **DE VERLOOFDEN** van **A. MANZONI**, bewerkt naar het Hoogduitsch van A. WERFER, met eene voorrede van den Eerw. CHRISTOPH. SCHMID.

Erkentelijk voor de bereids ondervonden deelneming, beveelt de Uitgever deze onderneming zijnen Geachten Geloofsgenooten verder aan. De prospectus is alom gratis te bekomen en het Eerste deel bij de voornaamste Heeren Boekhandelaren voorhanden. Aan de 300 eerste Inteekenaren wordt gratis afgegeven een Exemplaar van het mede zeer gunstig bekende werk: *Leven van Jezus Christus*, naar het Hoogduitsch van J. P. SILBERT. (941)

Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.